

Manon Janssen

Gesproken column¹

Conferentie Windkracht 14, 22 januari 2014

Van de wind kan niemand leven. Dat hielden mijn ouders mij altijd voor en die van u vast ook. Het is een goedbedoeld advies van de vorige generatie dat wij met onze aanwezigheid vandaag collectief 'in de wind slaan'. Ik neem tenminste aan dat u hier bent omdat u vindt dat de wind wél kansen biedt. U denkt wél sluitende business cases te kunnen maken. Bijvoorbeeld door slimme of betere technologie. Of door minder regeldruk. Misschien wel door betere samenwerking. U heeft zo uw redenen en ik ben blij vandaag zoveel veranderkracht bij elkaar te zien.

Onze ouders hebben ons dus gewaarschuwd. En gewaarschuwde mensen tellen voor twee. Dat is maar goed ook want de uitdaging is natuurlijk enorm. 40% kostprijs reductie realiseren in tien jaar tijd is een gigantische opgave. Een opgave waarvan we nog niet precies weten hoe die gerealiseerd kan worden. De windsector heeft zich dus gecommitteerd aan een doelstelling die flink wat kennis en techniek vergt die we nu nog niet hebben.

President Kennedy zei ooit over het Apolloprogramma:

"We choose to go to the moon in this decade and do the other things, not because they are easy, but because they are hard, because that goal will serve to organize and measure the best of our energies and skills."

Met andere woorden: de ambitie was zo uitdagend dat iedereen zijn of haar beste been wel moest voorzetten. De in Nederland relatief jonge windsector wordt nu op een soortgelijke wijze uitgedaagd zichzelf te bewijzen. Dat spreekt mij aan, en ik hoop u allen ook.

Manon Janssen,

Boegbeeld Topsector Energie

De beoogde kostprijs reductie is fors, maar het is ook een prachtig doel. U kunt alle vernieuwende ideeën de komende jaren langs een simpele meetlat leggen: brengt het uiteindelijk de kostprijs omlaag? Zo ja: doen, zo niet: iets anders proberen. Heerlijk toch? Gezien de complexe vraagstukken die er opgelost moeten worden, is het prettig als er heldere toetsingscriteria zijn.

Innovatie is daarbij het sleutelwoord. Het gaat niet alleen om technologische innovatie. Innovatie moet ook in verbeterde ketensamenwerking gezocht worden. In minder belemmerende wet- en regelgeving. In gezamenlijke testlocaties. In vernieuwende financieringsconstructies. Al deze innovatiedomeinen grijpen in elkaar. En alleen in samenhang zijn de noodzakelijke besparingen te vinden die de kosten van windenergie drastisch omlaag brengen.

Wij zullen het dus met elkaar moeten doen. Met de financiers, de technici, de politici, de vergunningverleners, de netwerkbouwers en noem maar op. Dat vergt inzicht in samenwerking en kennisdeling in de hele keten. De topsector Energie en het daarbinnen gevormde consortium voor Wind op Zee helpen om de innovatiekracht te realiseren én te stroomlijnen. Ik ben daarom blij met initiatieven zoals deze conferentie. Want naast de verdeling van de beschikbare onderzoeksbudgetten hopen wij vanuit de

topsector een bijdrage te leveren aan de samenwerking binnen de energiesector. En aan het maatschappelijk draagvlak voor innovatie. Het hele topsectorenbeleid is erop gericht om actieve 'communities' te laten ontstaan waar alle betrokkenen elkaar kunnen vinden. De topsector bestaat nu drie jaar. Inmiddels is voor zo'n 200 miljoen aan publiekprivaat en vraaggestuurd onderzoek opgezet. Dat heeft wat voeten in aarde gehad, maar bijkomend voordeel is wel dat iedereen in de sector elkaar nu beter kent. Ook dat draagt bij aan de innovatiekracht van Nederland en van uw sector.

Samenwerken, nieuwe verbindingen zoeken, deze verbreden en uiteindelijk op de markt zetten. Dát is dus het mantra. Ik geef twee voorbeelden waarin samenwerking volgens mij essentieel is.

Innovaties moeten marktrijp worden gemaakt. Goede ideeën moeten zo snel mogelijk de tekentafel verlaten en getest, gedemonstreerd en vermarkt worden. Een gezamenlijke plek om windenergie op zee te testen en demonstreren is dan hard nodig. Zo'n plek -liefst niet al te ver van de kust- kan de hele sector helpen om op te schalen en de doorlooptijd voor vernieuwende ideeën drastisch te verkorten. Zo'n test en demonstratiepark komt er alleen als u daar samen met elkaar werk van maakt. Als bedrijven, onderzoeksinstituten en overheden

Nog een voorbeeld. De kosten van een kilowattuur uit wind bestaan voor ruim een kwart uit operationele kosten naast financierings- en investeringskosten. Dat is fors. Natuurlijk is het verstandig om naar slimmere financieringsconstructies te kijken die de opbrengsten van windparken omhoog en de investeringskosten omlaag brengen. Daar moet u zeker aan werken. Maar het verminderen van onderhoudskosten vergt een ander soort samenwerking. Kennis en ervaring van operators

en beheerders moet aan de voorkant in het ontwikkelproces worden ingebracht bij de researchers en ontwikkelaars. Onderhoud bij windmolenparken heeft - net als bij lantaarnpalen aan de snelweg - vaak een moeilijk karakter omdat je niet voor iedere storing de zee op kan varen. De kennis over de soort eisen die het onderhoud stelt aan het ontwerp krijg je niet zomaar: dat moet je goed organiseren.

Kunnen we straks van de wind leven? Is er een volwaardige -ongesubsidieerde- plaats voor wind in de energiemix? Mijn antwoord is: ja. Maar het is géén gelopen race. U moet aan de bak. De politiek en het energieakkoord geeft u de nodige wind in de rug. Niet eerder was wind op zee zo'n serieus onderdeel van het energiebeleid. De topsector energie helpt u waar dat in onze mogelijkheid ligt. Als wij erin slagen om de kostprijs omlaag te brengen ligt er een mooie toekomst in het verschiet, ook om de kennis en kunde wereldwijd te gelde te maken. Ik wens u veel innovatiekracht en succes toe.

ⁱ Het gesproken woord geldt.